

**Noorte
arvamusküsitlus**

**Uuringukeskus Klaster
Tartu
2008**

Sisukord

I: Sissejuhatus.....	3
II: Metoodika.....	3
III: Tulemused.....	4
Plokk 1: Sinu arvamus.....	4
Plokk 2: Sinu suhted.....	8
Plokk 3: Reeglid Sinu perekonnas.....	13
Plokk 4: Tunnustamine ja väärtustamine.....	16
Plokk 5: Sina ise.....	20

I: Sissejuhatus

Käesolev uuring on viidud läbi Lastekaitse Liidu tellimusel. Uuringu eesmärgiks oli kaardistada noorte arvamused ning hinnangud mitmete aspektide suhtes. Andmekogumise ning analüüsi viis läbi uuringukeskus Klaster (www.klaster.ee). Uuringu andmestiku ning tulemuste omandiõigus kuulub Lastekaitse Liidule.

II: Metoodika

Uuringu andmekogumine viidi läbi veebiküsitlusena. Sihtrühmaks olid 13-14 aastased kooliõpilased. Ankeeti oli võimalik täita nii eesti keeles kui ka vene keeles. Andmekogumine viidi läbi perioodil september-november 2008.a, vastajate värbamine toimus võrgustikuliselt.

Motiveerimaks vastamist, loositi vastajate vahel välja mitmeid auhindu.

Peale andmekogumist viidi läbi andmekvaliteedi kontroll, mille käigus eemaldati tühjad vastused, poolikud vastused ning muud sobimatud vaatlused. Kokku on analüüsis kasutatud vastuseid 313 õpilaselt.

III: Tulemused

Järgnev peatükk annab ülevaate peamistest uuringutulemustest küsimusteplokkide lõikes. Ankeet koosnes viiest küsimusteplokist (4 arvamus-plokist ning ühest küsimusteplokist vastaja enda kohta).

Plokk 1: Sinu arvamus

Esimese küsimusteploki moodustasid küsimused, mis puudutasid noorte sõnaõigust ning nende arvamuse kuulamist perekonnas.

Esimese küsimusena paluti vastajatel hinnata oma rahulolu eluga üldiselt. Vastamise skaala oli kümnepunktine (1-olen õnnetu; 10-olen õnnelik). Järgnev tabel annab edasi tulemused.

Tabel 1: Hinnang rahulolule oma eluga üldiselt

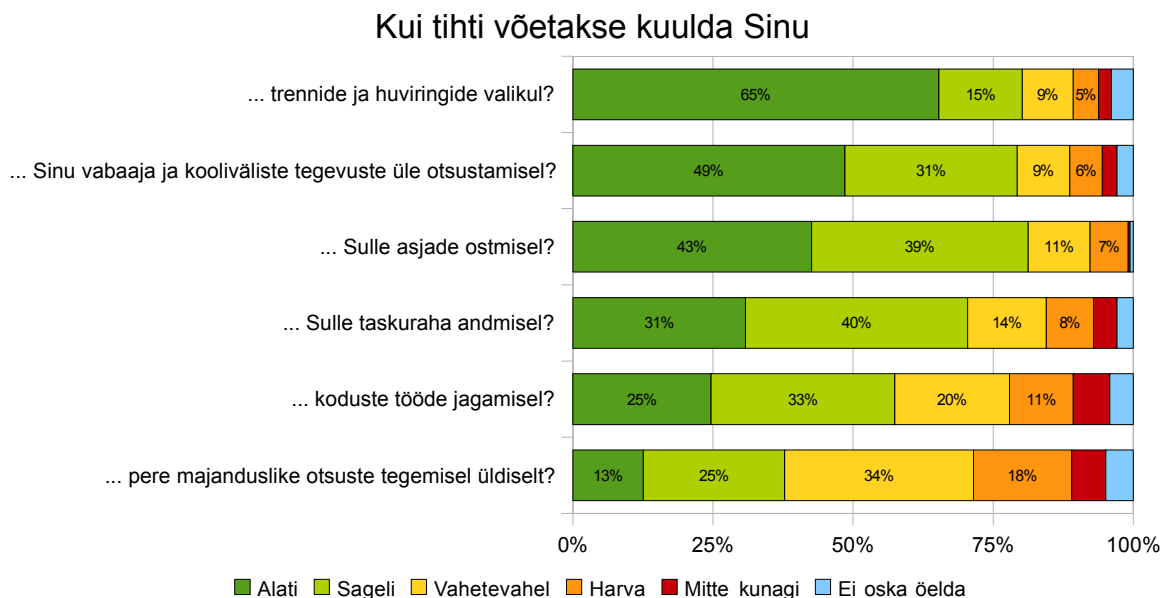
	% vastajatest
1 - Olen õnnetu, pole oma eluga üldse rahul	0%
2	2%
3	2%
4	4%
5	6%
6	8%
7	13%
8	23%
9	20%
10 - Olen õnnelik, olen oma eluga täiesti rahul	22%

Nagu näha, hindavad vastajad ennast eluga üldises plaanis üsna rahulolevaks. Skaala viimasesse – kõige kõrgemasse kolmandikku – paigutas ennast kaks kolmandikku (65%) vastajatest. Esimesse kolmandikku (hinded 1-3) paigutas ennast ainult 4% vastanutest. Keskmise hinne oli 7,8 punkti (standardhälve 1,98).

Lisaks üldisele rahulolule paluti kohe ankeedi alguses ka anda hinnang millisel määral arvestatakse noorte arvamusega. Üle poole vastajatest (52%) leiab, et nende arvamusega arvestatakse kas väga sageli või sageli (vastavalt 12% ja 40%). Vahetevahel arvestatakse

28% vastajate puhul ning harva või üldse mitte iga kümnennda vastaja puhul (vastavalt 8 ja 2%). 11% ei oska antud küsimusele vastust anda.

Eraldi plokina küsiti ka erinevate teemade kohta, millistes valdkondades võetakse rohkem arvamust kuulda ning millistes mitte. Järgnev joonis annab ülevaate tulemustest. Kõige rohkem võetakse kuulda noorte arvamust trennide ning huviringide valikul, samuti vabaaja ning kooliväliste tegevuste üle otsustamisel.

Joonis 1: Hinnang arvamuse kuulamisele

Kõige vähem võetakse arvesse noorte arvamust koduste tööde jagamisel ning pere majanduslike otsuste tegemisel üldiselt.

Vastajatel paluti nimetada, milliseid koduseid töid nad teevad. Enim märgiti nõude pesemist, tubade koristamist ning prügi väljaviimist.

Lisaks koduste tööde nimetamisele paluti vastajatel hinnata, kuid õiglaselt või ebaõiglaselt on perekonnas jagatud koduste tööde tegemine. Enam kui poolte vastajate arvates on nii koduste tööde jaotus üldiselt kui ka vastaja roll koduste tööde tegemisel jagatud kas väga või üsna õiglaselt (vt järgnev tabel). Ca kolmandik vastajatest hindas koduste tööde õiglaste jaotust juhuslikuks ('kuidas kunagi'), sarnaselt hindas veerand vastanutest oma rolli tööde tegemisel.

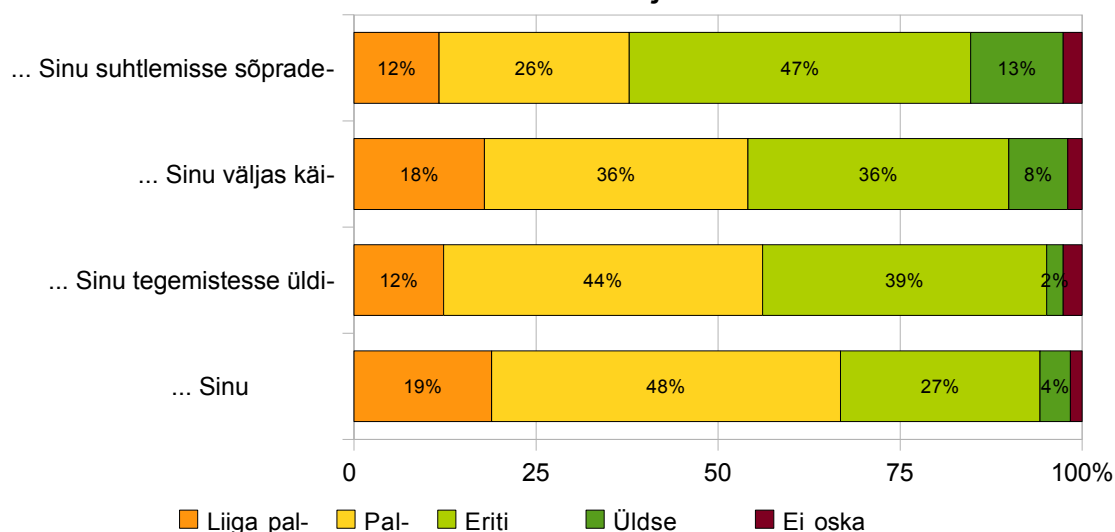
Tabel 2: Hinnang koduste tööde jaotamisele perekonnas

Kui õiglaselt on jagatud teie perekonnas...	Väga õiglaselt	Üsna õiglaselt	Kuidas kunagi	Üsna ebaõiglaselt	Väga ebaõiglaselt	Ei oska öelda
... koduste tööde jaotus üldiselt?	21%	35%	29%	8%	2%	4%
... Sinu roll koduste tööde tegemisel?	26%	34%	26%	5%	4%	6%

Koduste tööde jaotust ning oma rolli koduste tööde tegemisel hindas kas üsna ebaõiglaseks või väga ebaõiglaseks kokku kümnendik vastanutest.

Eraldi paluti vastajatel hinnata, millisel määral sekkuvad vanemad/hooldajad nende ellu erinevates valdkondades ning kas see on probleemiks. Selgus, et vastajate arvates sekkuvad kõige vähem vanemad/hooldajad noorte suhtlemisse oma sõpradega ning väljas käimistesse. Kõige rohkem sekkuvad vanemad noorte hinnangul kooliasjadesse.

Kas Sinu vanemad/hooldajad sekkuvad...

Joonis 2: Hinnang vanemate/hooldajate sekkumisele erinevates valdkondades

Ploki viimastes küsimustes paluti nimetada teemasid, milles vastajad sooviksid endale rohkem sõnaõigust, kuid milles on neil hetkel liiga vähe sõnaõigust ning teemasid, milles peaks olema lastel ja noortel võimalust kaasarääkida.

Huvitaval kombel mainiti üsna tihti esimesele küsimusele (teemad, milles võiks olla

noortel rohkem sõnaõigust), et selliseid teemasid ei ole või et sellele küsimusele on raske vastata ning et vastust ei ole. Ülejäänud juhtudel mainiti peamiselt kooli ning haridustemaatikat ning soovi öelda oma sõna ka pereasjade korraldamises.

Mõned pikemad mõtted olid järgnevad:

„Hariduse teema, minu meelest ja paljude täiskasvanute meelest on õppekava kujundatud mõnede õpetajate poolt selliseks et kodus õpi ja koolis käi kontrolltöid tegemas. See on väga kurnav. Samuti ei arvestata, et noored vajavad ka vaba aega et puhata ja endale sellepäraseid spordialasid näiteks harrastada.“

„Näiteks see, et mis kell ma koju pean tulema koolipäevadel, et tavaliselt ma pean alati koolipäevadel juba kell 8 kodus olema aga minu arust normaalsem oleks kell 10. Ka see, et kui ma tahaksin linnas käia, siis enda arust ma võiksin minna kohe kui kõik on õpitud jne. Aga vanemad tahavad et tuba oleks kindlasti korras jne.“

„Sellel aastal tehti kahe klassi asemel 3 klassi ja seal ei küsitud meie arvamust. Ning nüüd on meie koolis meie klassi seitsmendikutest üks halvimaid. Poisid segavad pidevalt tundi ja osad kes on olnud väiksest peast sõbrad on tõstetud eraldi klassidesse.“

„Selliseid teemasid, tegelikult ei ole. Alatihti punnin igasugustele asjadele vastu aga tegelikult on need endastki mõistetavad ja et ma tõepoolest pean neid asju tegema. Olen lihtsalt laisk ja ei viitsi eriti koduste toimetusetega jamada.“

Küsimusele – millised on need teemad, kus lastel ja noortel peaks olema võimalus kaasa rääkida, kus nende arvamust tuleks kindlasti kuulda võtta, vastati üsna sarnaselt eelmisele küsimusele. Peamiselt mainiti kooli ning pereasju:

„Kindlasti tuleks kuulata objektiivseid noori, kes pakuvad valitsusele või ametnikele/juhtidele ideid, kuidas muuta meie riiklikku süsteemi paremaks. Lapsed on väga lennukate ja innovatiivsete ideedega ning võib-olla näevad kaugemale ja vaatavad asju avarama pilguga. Kooli juhtkond peaks ka kindlasti õpilaste arvamust kuulda võtma, sest õpilased ise teavad väga hästi, mis neile hea.“

„Lastel ja noortel peaks olema võimalus kaasa rääkida koduprobleemides. Näiteks, kui on mingid rahaprobleemid, või kui pere tahab ilma lastelt küsimata ära kolida. Sellistel puhkudel peab kindlalt lastega asjad läbi arutama. Laste ja noorte arvamusi võetakse juba arvesse kooliteemades, kodutöö teemades.“

Plokk 2: Sinu suhted

Teise suure küsimusteploki moodustasid küsimused, mis katsid vastaja isiklike suhete valdkonda – seda nii peresiseste kui sõpradevaheliste suhete valdkonda.

Esmalt palusime hinnata oma peresiseseid suhteid üldises plaanis. Vastajad hindasid oma peresiseseid suhteid üldjuhul kas *väga heaks* või *pigem heaks* (vastavalt 28% ning 34%) - vt järgnev tabel.

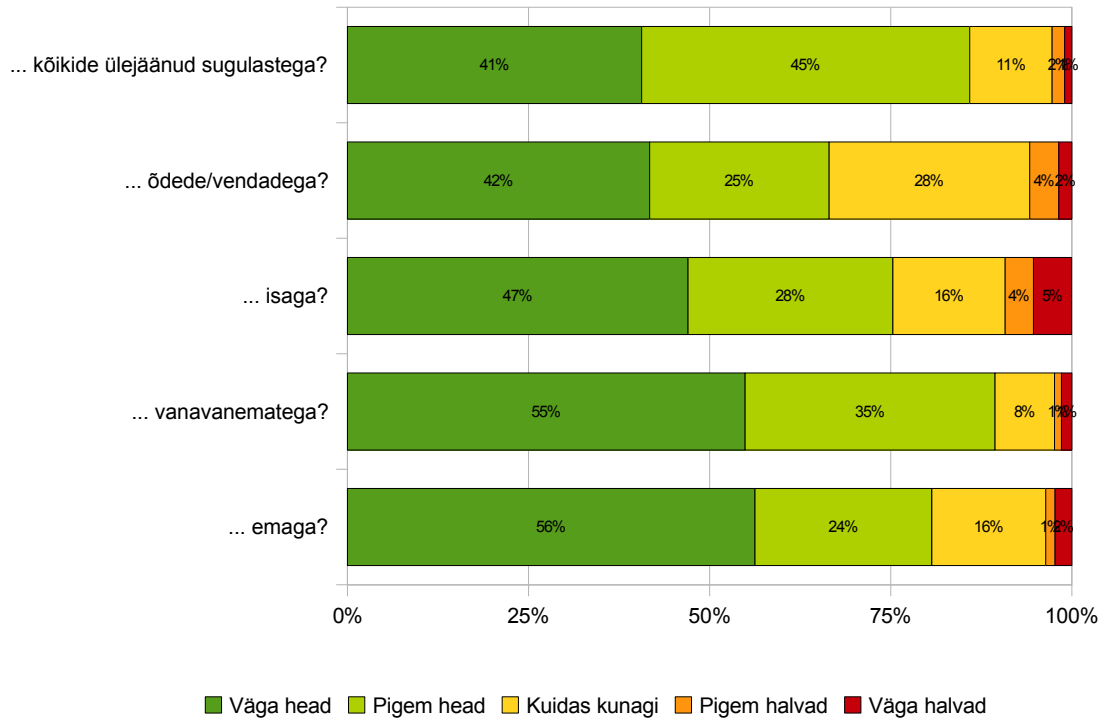
Tabel 3: Hinnang peresisestele suhetele

		% vastajatest
Kuidas Sa hindad oma peresiseseid suhteid?	Väga head	28%
	Pigem head	34%
	Kuidas kunagi	20%
	Pigem halvad	5%
	Väga halvad	2%
	Ei oska öelda	1%

Viiendiku vastajate arvates (20%) on peresuhted *kuidas kunagi*. Neid, kes peavad suhteid kas *pigem halvaks* või *väga halvaks*, on kokku 7%. 1% vastajatest ei osanud antud küsimuse suhtes seisukohta võtta. Lisaks üldjuhul positiivsetele hinnangutele suhetele perekonnas, hindasid vastajad ka üksteisemõistmist enda ja vanemate/hooldajate vahel heaks (16% hindas mõistmist *väga heaks*, 39% *lihtsalt heaks*). Neid, kes leidsid, et vanemad/hooldajad ei mõista neid – neid oli 9% (*mõistab halvasti*) ning 2% (*mõistab väga halvasti*).

Lisaks peresuhtetele üldiselt, palusime ka hinnata suhteid konkreetsete pereliikmetega. Kõige paremad on suhted emaga ning vanavanematega (vastavalt 81% *väga head* + *pigem head* ning 89% *väga head* + *pigem head*). Kõige vastakamad (*kuidas kunagi*) on suhted õdede/vendadega. Kõige halvemad suhted on isaga – selle väite selgituseks tuleb kindlasti märkida, et summaarselt ei erine skaala positiivsete vastusevariantide summa nt suhetes emaga, kuid suhetes isaga on kõige rohkem märgitud vastusevariante *pigem halvad* ning *väga halvad*.

Millised on sinu suhted...

Joonis 3: Hinnang suhetele pereliikmetega

Kõikidel vastajatel paluti selgitada, mida tähendavad nende jaoks nii head kui ka halvad suhted. Siinkohal vastajad pigem näitlikustasid oma pereelu:

Ema käib pidevalt tööl ja tal ei ole meie jaoks enam üldse aega, ei taha teda oma muredega ikka piinata, sellepärast ei räägi oma emale eriti midagi!

Ema-isa ei pahanda minuga eriti, aga ega ma olen päris korralik niiet, isaga ma tegelt väga ei suhtle kuigi me elame koos, ta lihtsalt kas töötab või magab. Vanavanemad olid juba enne mu sündi surnud vist. Vend hoiab mind väga. Kõikide sugulastega väga lähedaselt ei suhtle aga külas käin neil ikka päris tihti ja paljud mu sugulastest on umbes minu vanused et nendega on kergem suhelda.

Emaga on väga head. Me oleme nagu parimad sõbrad. Isa mul polegi. Venda ma eriti ei näe, ta elab mu kasuisaga (keeruline lugu). Vanavanemad on mul väga toredad. Ülejäänud sugulased, nt tädid on super inimesed. Kui ma midagi oma emale rääkida ei saa, siis lähen alati oma tädi juurde või helistan neile. :)

Isaga on head sest ma ei julgegi talle kunagi vastu vaielda ja nii, niiet üldiselt on temaga head, vanavanematega pigem head, sest ma eriti neid ei näe, kuid suhtlen normaalselt, ei tülitse eriti, vahepeal vanaemaga :D ja sugulastega sest ma olen

suht arg ja ei julge eriti täiskasvanutega rääkida ja otse silma vaadata niiet nii head need pole , sest palju me ei räägi , aga laps sugulastega saan väga hästi läbi...

isaga on lihtsalt hea rääkida ja nii, ta ei õienda tavaliselt väga palju. Minu tädi pere on suppr ja oma ema venna perega saame ka päris hästi läbi aga teisi sugulasi näeme üsna harva . sünnipäevadel ja nii .

ma elan emaga ja seetõttu tekib küll temaga rohkem tülisid ja probleeme, kuid näitkeks nädalavahetustel on temaga tore metsas/pargis/mereääres koeraga jalutamas käija, siis saab kõigest rääkida. Sammuti enne magama minekut. Isa elab minust 15 kilomeetri kaugusel ja hetkel töötab soomes, praegu kohtan ma teda ainult nädalavahetustel ja temaga konflikte tekkida ei jõuagi, kui ma tema juures mõni nädal olen ei tülitse me üldiselt ka mitte.

Mul on emaga suhteliselt tihti tülisid aga me unustame selle kohe ja saame jälle suurepäraselt läbi, ma saan temaga koos linnas käia jpm. Isa on küll päevas kaua tööl aga ta mõistab mind väga hästi ja suudab mind alati lohutada, kui vaja.

No kui me tülitseme vanematega siis see lõppeb juba järgmisel hetkel ja siis me suudame kokku leppida erinevais asjades ja koos otsustele jõuda. Vennaga me vahest riidleme küll aga enamasti oleme sõbrad. Õde on nii väike et temaga pole häda midagi.

Näiteks isaga on sellepärast kuidas kunagi, et juba see et ta on mu kasuisa tekitab sellise tunda et tahaks ta läbi sõimata. Ta pole mulle algusest peale eriti meeldinud. Õdede/vendadega pigem hästi kuna vennaga saan väga hästi läbi aga õega kuidas kunagi. Ülejäänud sugulastega väga palju ei kohtu, kuid kui kokku saab siis saame hästi läbi.

Näiteks minu ema arvestab minu mõtetega ja tunnetega, isa alati seletab, kui ma milleski aru ei saa, õde ka käitub sõbralikult, mitte ei kiusa väiksemaid õdesid/vendi. Vanavanemad hoolivad oma noorema põlve sugulastest ja mina aitan neid nii palju kui suudan. Sugulase mõistavad üksteist ja ei hakka kohe kisklema, kui on eriarvamusi.

Õdedega saan hästi, kuigi tülitseme ka vahel, isaga saan väga hästi, sest ta alati toetab ja kuulab mind, ja sugulastega saan ka väga hästi, sest me ei saa eriti tihti kokku ja kui ükskord kokku saame, siis on palju teha ja rääkida.

Head suhted on selles vanuses seotud võimalusega olla piisavalt omaette või koos sõpradega. Üldjuhul leitigi, et vanemad/hooldajad annavad piisavalt võimalust olla kas omaette või koos sõpradega. Vastajaid, kes leidsid, et nende vanemad/hooldajad ei anna

neile piisavalt võimalust olla omaette või koos sõpradega kas siis harva või mitte kunagi – neid on vastavalt 9% ning 5% (vt järgnev tabel).

Tabel 4: Hinnangud, millisel määral annavad vanemad/hooldajad piisavalt vabadust...

	Alati	Sageli	Vahete -vahel	Harva	Mitte kunagi	Ei oska öelda
... olla omaette?	44%	32%	14%	8%	1%	2%
... olla koos sõpradega?	44%	34%	16%	4%	1%	1%

Lisaks headele suhetele ning vabadusele olla omaette on ka tähtis, et noortel oleks pöörduda kellegi poole oma probleemidega. Üldiselt on noortel keegi, kelle poole pöörduda. *Alati* on vastajatel kellegi pöörduda 38% vastajatest, 27% leidis, et neil on *sageli* kellegi poole pöörduda. Vastajaid, kellel pole mitte kellegi poole pöörduda, on 4%.

Kõikide vastajate käest, kellel on kellegi poole pöörduda küsiti ka, et kelle poole pöörduakse. Enim pöörduakse ema poole (59%), sõprade poole (57%), isa poole (30%), seejärel õe-venna (24%) ning vanavanemate (15%) poole. Kellegi muu poole pöördub 8% vastanutest – nende seas märgiti kõige rohkem muid sugulasi. Kõige vähem märgiti (mõned korrad) psühholoogi ning õpetajaid.

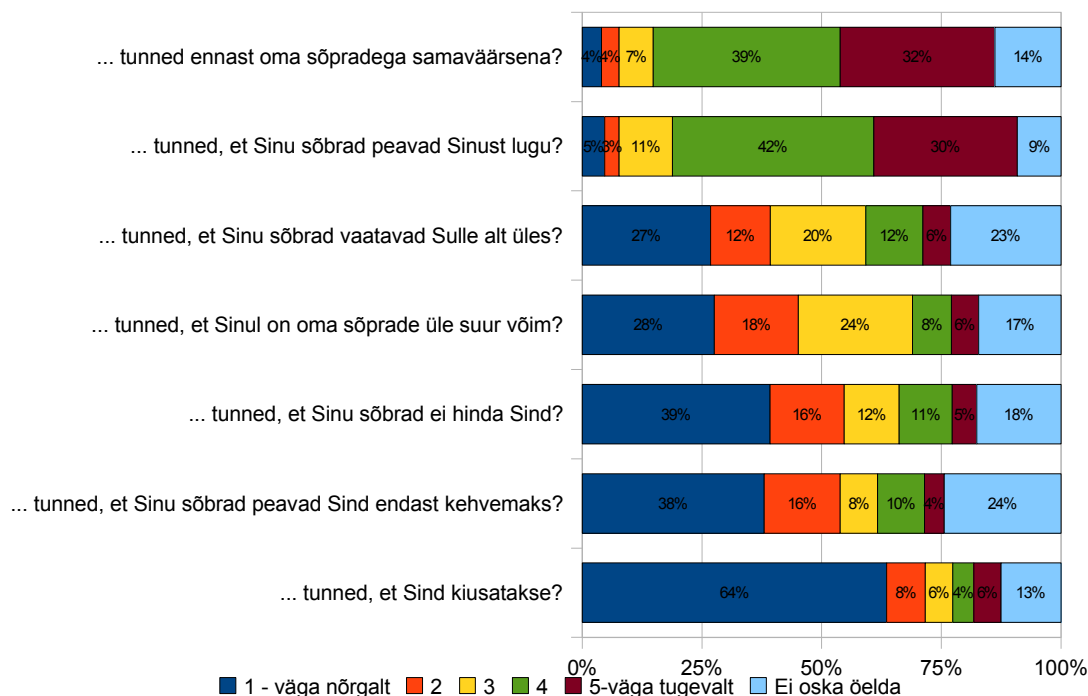
Sarnaselt suhetele vanematega paluti vastajatel hinnata suhteid sõpradega. Poolte vastajate (52%) jaoks on suhted kas *väga head*; kolmandiku jaoks (33%) on *pigem head*. Vastajaid, kelle jaoks suhted olid kas pigem halvad või väga halvad, praktiliselt polnud. Sarnaselt hinnatakse ka sõprade üksteisemõistmist üsna kõrgelt – viiendiku (20%) arvates mõistavad nende sõbrad neid hästi, enam kui poolte arvates (55%) aga lihtsalt hästi. Sõpradevahelist arusaamist hindavad halvaks 2% vastajatest, väga halvaks 1%.

Kaardistamiseks suhteid sõpradega, paluti vastajatel ka hinnata, millisel määral on nad päri erinevate alltoodud väidetega. Üldiselt ollakse nõus väidetega, et ennast tuntakse sõpradega samaväärsena ning väitega, et sõbrad peavad nendest lugu.

Kõige vähem ollakse nõus väitega, et neid kiusatakse, sõbrad peavad kehvemaks või siis sõbrad ei hinda neid. Sellest tulenevalt nõustutakse kõige rohkem väidetega, et peetakse ennast sõpradega samaväärseks ning et sõbrad peavad vastajast lugu. Väidetega, mille

kohaselt sõbrad vaatavad alt üles või et vastajal on sõprade üle suur võim, nii nõustuti kui ka ei nõustunud (vt järgnev joonis)

Kas Sa ...

Joonis 4: Hinnangud suhetele sõpradega

Vastajatel paluti vabas vormis nimetada, milliseid probleeme tuleb ette suhetes vanemate/hooldajatega. Peamiselt on probleemid seotud kas kooli- või koduste tööde tegemisel.

Nad ei mõista mind ja ütlevad koguaeg, et ma olen liiga ülbeks muutunud, kuid tegelikult ma ju pole. Kuna mina olen vanim laps siis jään mina alati kõiges mida õde ja vend teevad süüdi ja mina saan alati karistada.

nad ei saa minu mõtlemisest ja käitumisest aru ,nad võiks mõelda milline nende murdeiga oli või igatahes rohkem aru saad.. ,ja see kui ma ise olen vahest liiga laisk ja see et vahest on ikka vaja mõni pisike vale ja sellest tuleb natuke jama ja eriti siis kui see välja tuleb (mida üldisel juhtub harva))

Sarnaselt paluti ka lahtise küsimuse vormis selgitada probleeme suhtes oma kaaslastega.

Hakkame vaidlema ja siis solvume, üldiselt on needkõik väiksed probleemid, kuid onka ette tulnud suuremaid, kui keegi keda sa usaldad reedab sind.

Ma ei oskagi öelda, kuidas kunagi mõnikord on asi selles, et keegi solvub liiga kiirelt või midagi sellist. Parima sõbrannaga on mul see jame, et me oleme täpselt ühel päeval ja kellaajal sündind ning oleme tänu sellele liiga sarnased.

Mul on üks selline sõbranna, kes peab alati oma tahtmise saama, temaga tuleb tihti probleeme. teine sõbranna on selline, et kui me tülli läheme siis ta teeb sääsest elevandi, puhub kõik hästi suureks. ja kolmas on selline, kes käib vahepeal väga närvidele oma jutuga, mis teha noorem ka. aga muidu on kõik sõbrad mulle kallid

sellises eas muidugi mingil määral pirtsutamisi ja vingumisi. Mina ei tunne et mina olen väga negatiivne, pigem on teised veidi negatiivsed, aga see ei käi muidugi minu kõikide sõprade kohta.

Plokk 3: Reeglid Sinu perekonnas

Eraldi, kolmanda suure ploki moodustavad küsimused, mis puudutavad reegleid, nende kehtestamist ning nende jälgimist perekonnas.

Esimesena küsiti ploki, kuidas (kelle poolt) kehtestatakse harilikult igapäevaelu reeglid. Harilikult kehtestavad igapäevaelu reeglid kõik pereliikmed üheskoos (45% juhtudest). Praktiliselt iga kümnennda perekonna puhul kehtestavad vanemad. Veerandi puhul otsustatakse vaheldumisi, puudub üks peamine otsustamisviis. Täpsustada sai ka veel mingit muud otsustamisviisi, kuid sisulisi vastuseid sellest võimalusest ei tulnud.

Noortel paluti öelda, kuidas vanemad reageerivad nende heale käitumisele. Iga vastaja sai valida nii palju erinevaid vastusevariante, kui soovis. Kõige tihedamini on vanemad/hooldajad lihtsalt rahul või õnnelikud (64% vastanutest), samuti kiidetakse (52%). Kõige vähem on neid vanemaid, kes kas ei tee midagi (8%) või siis pole üldsegi huvitatud noorte käitumisest (4%).

Tabel 5: Vanemate reageerimisviisid heale käitumisele

	% vastanutest
Pole huvitatud	4%
Ei ütle/tee midagi	8%
Ootavad veel rohkem	10%
Autasustavad	11%
Teevad kingitusi	12%
Võtate midagi koos ette	16%
Kallistavad	19%
Annavad raha	19%
Lubavad rohkem teha, mida Sa soovid	21%
Kiidavad	52%
On rahul/õnnelikud	64%

Vastajad said lisada ka veel mingi muu reageeringu, kuid sisulisi vastuseid sellest võimalusest ei lisandunud.

Igas perekonnas tuleb ette, et kokkulepitud reegleid rikutakse – sellisel juhul harilikult kas noomitakse või arutatakse probleemi rahulikult (vt järgnev tabel). Kõige vähem määratakse füüsiline karistus – sellega on kokku puutunud 4% vastanutest. Umbes kümnendiku (8%) vastajate puhul ei tee vanemad mitte midagi.

Tabel 6: Vanemate reageeringud reeglite rikkumisele

	% vastanutest
Määratakse füüsiline karistus	4%
Ei tehta midagi	8%
Karjutakse	21%
Määratakse distsiplinaarne karistus	27%
Vanemad püüavad mõista / annavad soovitusi paremaks käitumiseks	32%
Arutatakse rahulikult	35%
Noomitakse	38%

Karistamisviisides on noored puutunud kõige rohkem kokku koduarstiga (kolmandik vastanutest) ning sõpradega kokkusaamise keelamisega (29% vastanutest). Kõige vähem on kokkupuuteid pere ühistegevustest kõrvalejätamisega. Füüsiliselt on karistatud (löödud)

13% vastanutest.

Tabel 7: Kokkupuuted erinevate karistusviisidega

	% vastanutest
Jäetud pere ühistegevusest kõrvale (nt külla minek/teatri või kino külastus/puhkusereis vms)	11%
Löödud (nt rusikaga, lahtise käega, rihma/vitsaga)	13%
Saadetud nurka	15%
Mind ei ole kunagi karistatud	19%
Keelatud sõbraga/sõpradega kokku saamine	29%
Pandud koduaresti	33%

Kokkulepitud reeglite rikkumise eest määratavad karistused tunduvad vastajate jaoks üldjuhul olevat väljateenitud ning samuti üldjuhul õiglased.

Tabel 8: Hinnangud karistuste õigustatusele

	Alati	Sageli	Vahete- vahel	Harva	Mitte kunagi	Ei oska öelda
... kas Sulle tundus, et karistus oli asja eest (tegu vääris karistust)?	21%	23%	27%	14%	5%	10%
... kas Sulle määratud karistus tundus õiglane?	17%	23%	23%	15%	10%	12%

Noortel paluti hinnata, kas nemad ise karistaksid oma lapsi, kui viimased on rikkunud kokkulepitud reegleid. Vastuseid oli mitmesugusid – peamiselt siiski kalduti pigem vastama positiivselt – ehk siis jah tõenäoliselt või võib-olla.

Tabel 9: Hinnang oma laste karistamisele

		% vastanutest
Kui Sina oleksid lapsevanem ja Sinu lapsed rikuksid kokkulepitud reegleid, siis kas Sina karistaksid oma lapsi?	Jah, tõenäoliselt	28%
	Võib-olla	35%
	Ei, ilmselt ei karistaks	14%
	Ei, kindlasti ei karistaks	4%
	Ei oska öelda	11%

Vastajatel paluti ka vabas vormi vastata küsimusele - kui Sina oleksid lapsevanem ja Sinu lapsed rikuksid kokkulepitud reegleid, siis kuidas karistaksid oma lapsi Sina? Vastused langesid suuresti kokku eelpoolmainitud karistusviisidega. Mõned korrad mainiti lisaks arvutikeeldu või mobiiltelefoni äravõtmist.

Üldiselt peab ütlema, et mõtteavaldused olid väga mõistvad ning sügava empaatiavõimega:

Kõigepeal üritaksin naad kasvatada headeks inimesteks, et probleeme ei tuleks. Kuid täiesti probleemitu olukord on vist võimatu. Arvatavasti ma üritaks arutada nendega olukorda.

Nt räägiks temaga, et miks ta nii tegi ja kui tal on mõjuv põhjendus, üritaksin teda mõista ja siis vaatan mis edasi saab, kui ei noomin ja kui väga hullusti vb pean keelama ka midagi..

Plokk 4: Tunnustamine ja väärtustamine

Neljas plokk ankeedis avab teemasid, mille ühisnimetajaks on tunnustamine ja väärtustamine perekonnas, samuti ühistegevused. Esmalt paluti hinnata, kui palju nad tunnevad, et nende vanemad/hooldajad väärtustavad (hindavad) neid ja nende tegevust.

Üldiselt leiti, et vanemad/hooldajad väärtustavad neid ning nende tegevust suuremal või vähemal määral. Vastajaid, kes leidsid, et neid ja nende tegevust ei hinnata, oli 2%.

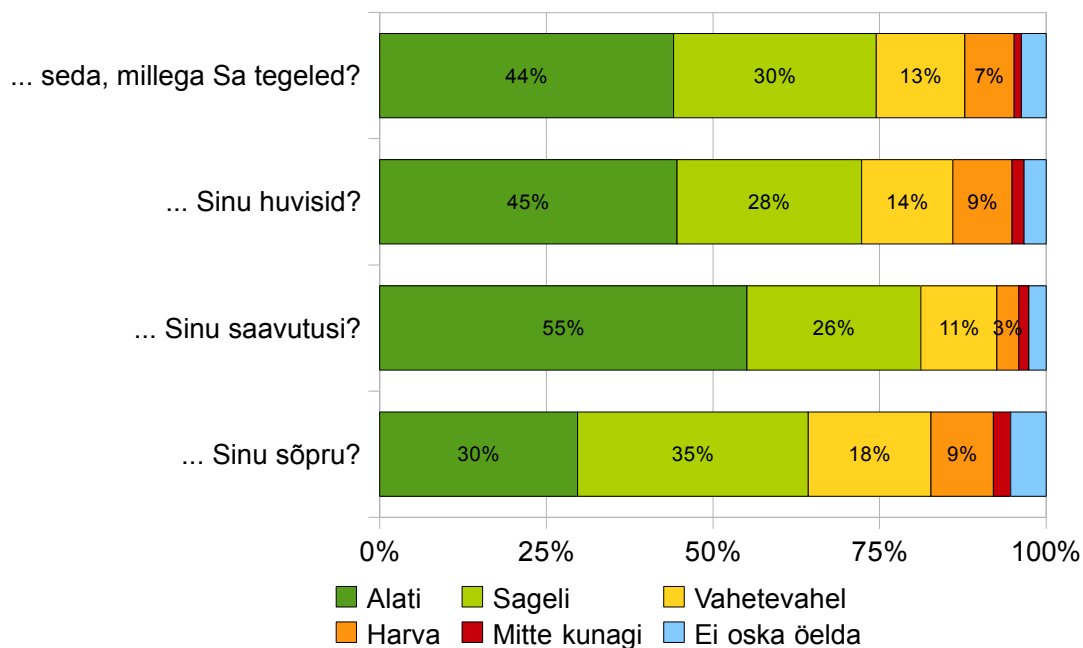
Tabel 10: Noorte tegevuse väärtustamine (hindamine)

		% vastanutest
Kui palju Sa tunned, et Sinu vanemad/ hooldajad väärtustavad (hindavad) Sind ja Sinu tegevust?	Alati	29%
	Sageli	42%
	Vahetevahel	20%
	Harva	4%
	Üldse mitte	2%
	Ei oska öelda	3%

Lisaks üldiselt hinnangule oma tegevuse väärtustamisele, küsisime ka täpsemalt erinevate

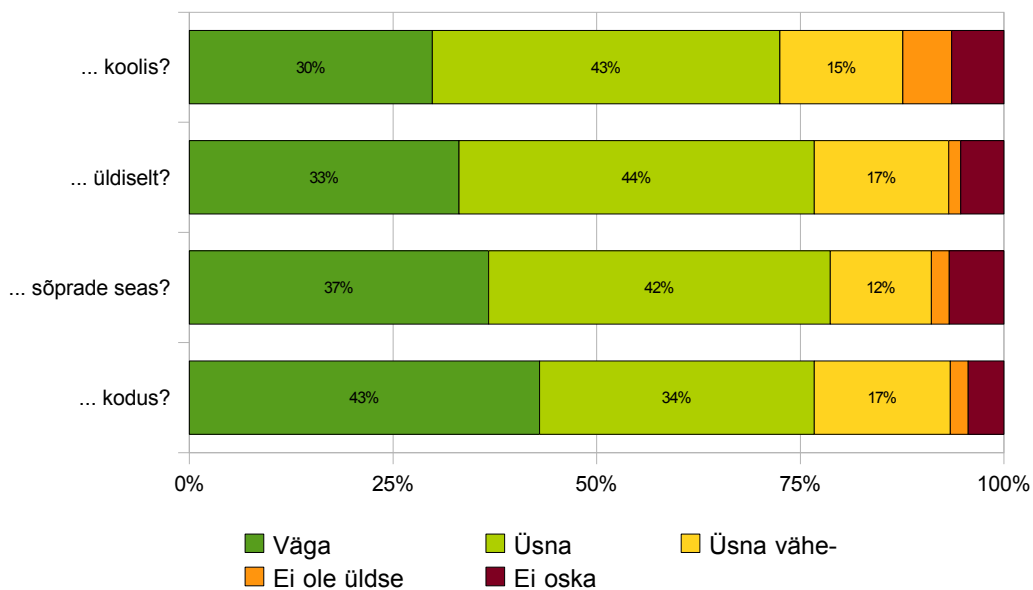
valdkondade kohta.

Noorte arvates hinnatakse kõige rohkem nende saavutusi ning seda, millega nad tegelevad. Kõige vähem pööratakse tähelepanu ning hinnatakse vanemate poolt sõpru. Vastajaid, kelle vanemad ei pööra kunagi tähelepanu mitte ühelegile aspektile, on ainult paar protsenti.

Joonis 5: Hinnang tunnustamisele

Omaette teemaderingi moodustab üldsegi küsimus kui võrd tähtis üldse on neile, et neid tunnustataks – seda nii üldiselt kui ka konkreetselt kas koolis, sõprade seas või kodus. Tunnustamine/mittetunnustamine nõ läheb korda ainult olukorras, kus tunnustamine omab mingit tähtsust. Vastused sellele plokkküsimusele on toodud järgneval joonisel.

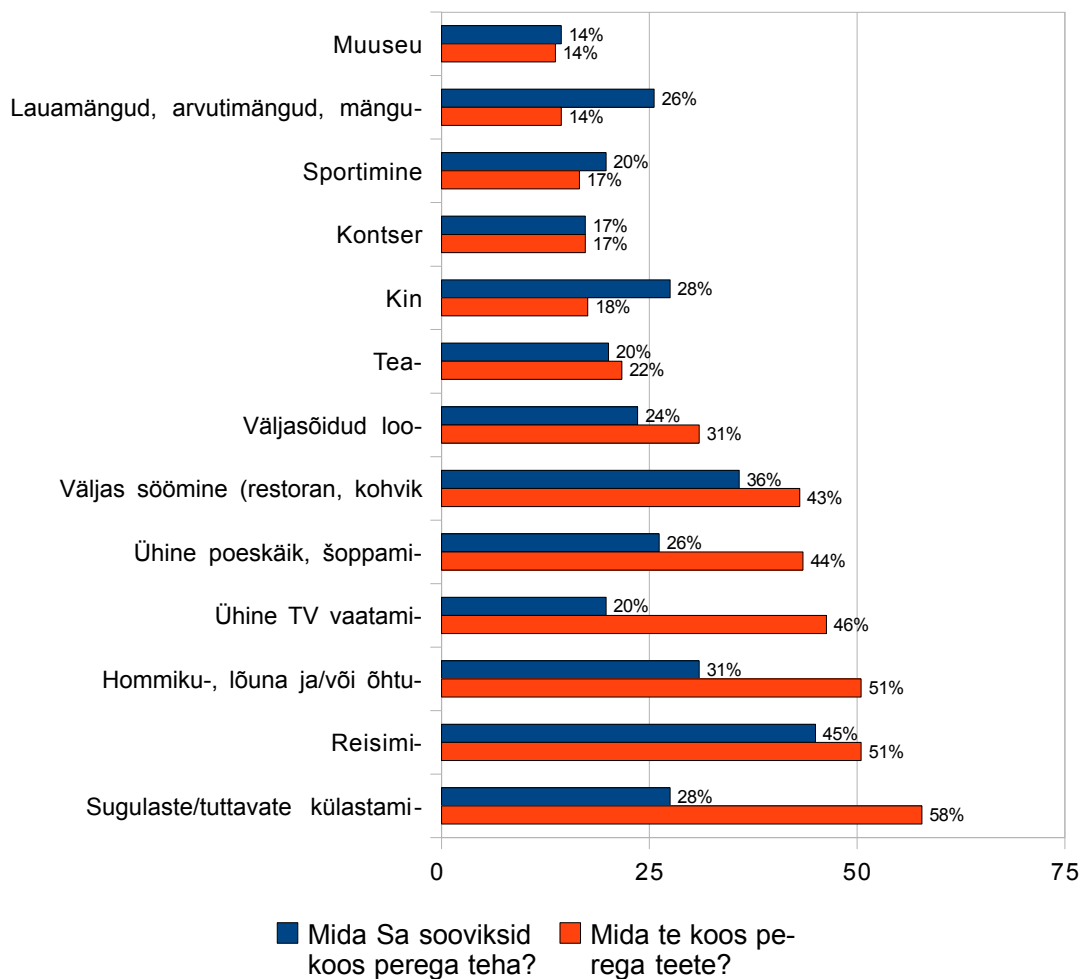

Joonis 6: Hinnang tunnustamise tähtsusele

Üldiselt peavad noored oma tegevuse tunnustamist kas üsna tähtsaks või väga tähtsaks (vastavalt 44% ja 33%). Samuti peetakse üsna samasugusel määral tunnustamist tähtsaks nii koolis, kodus kui ka sõprade seas – mingeid põhimõttelisi erinevusi on raske tuua eraldi välja.

Peamiselt tunnustatakse kas head tulemuste eest koolis ja/või hea käitumise eest. Kõige rohkem tunnustatakse kiites, muid variante praktiliselt ei mainitud.

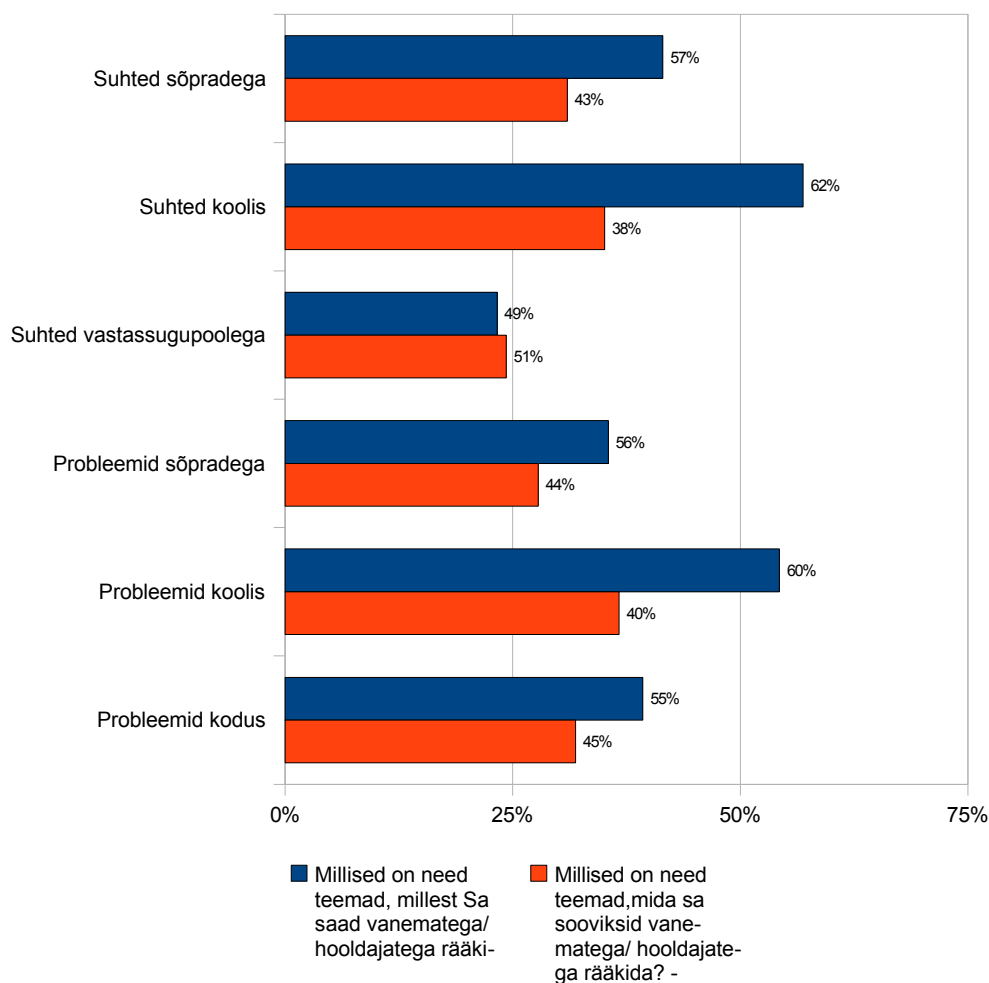
Väga huvitava küsimusteploki moodustasid küsimused perega koos tehtavate tegevuste kohta. Vastajatel paluti märkida esiteks milliseid tegevusi nad teevad praegusel ajal koos perega ning teiseks mida nad sooviks teha (kuid ei tehta).

Joonis 7: Tegevused koos perega

Praeguse hetke kõige populaarsemateks perekonnaga koos tehtavateks tegevusteks on sugulaste/tuttavate külastamine, reisimine. Koos ka süüakse ning vaadatakse telerit. Kõige vähem külastatakse muuseume, mängitakse erinevaid mänge, sporditakse ning käiakse kontserditel.

Kõige rohkem soovitakse koos perega reisida ning väljas söömas käia. Kõige suuremad käärid (tehakse küll palju, kuid soovitakse vähem) on sugulaste/tuttavate külastamise ning televiisorivaatamise puhul.

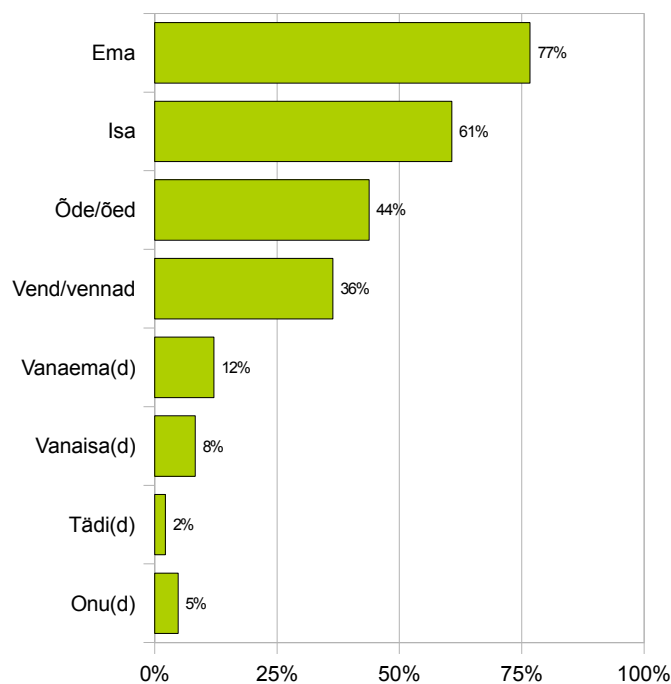
Joonis 8: Teemad suhtluses vanemate/hooldajatega

Vastajatel paluti märkida teemad, millest nad saavad oma vanemate/hooldajatega rääkida ning teemad, millest nad sooviksid rääkida. Nagu ülaltoodud jooniselt näha, saavad noored kõikidel antud teemadel kõneleda oma vanematega, välja arvatud suhted vastassugupoolega, mille puhul soovivad noored kõneleda rohkem kui hetkel tehakse. Vajadusel võisid vastajad lisada ka muid teemasid, kuid sisulisi lisandusi sellest ei lisandunud.

Plokk 5: Sina ise

Viimase ploki moodustavad küsimused, mis puudutavad vastaja enda tausta – alates vastaja soost lõpetades hinnanguga perekonna rahalisele seisule. Kuivõrd tegemist oli ankeedi viimase ploki, siis esines siin ka kõige rohkem puuduvaid vastuseid (ankeedile vastamine oli katkestatud).

- Vastajate seas oli sooline proportsioon meeste/naiste suhtes 37%/46% - ülejäänud vastajad olid oma soo jätnud vastamata.
- 74% oli märkinud oma rahvuseks eestlane, venelasi oli 5% - ülejäänud olid jätnud oma rahvuse märkimata.
- 71% vastanutest märkis, et neil õdesid-vendi. Küsimustele õdede-vendade arvu ning vanuste kohta vastati heitlikult ning seetõttu pole võimalik statistiliselt vettpidavate järeлтuste tegemine.
- Leibkonna suuruse järgi on valimis kõige rohkem 3, 4 ning 5 liikmelisi leibkondi (vastavalt 20%, 25% ning 16%).
- Leibkonna koosseis on toodud alltoodu joonisel.

Joonis 9: Leibkonna koosseis

Viimase küsimusena paluti hinnata oma perekonna majanduslikku olukorda. Küsitud ei olnud mitte sissetulekut rahalises mõttes, vaid vastaja subjektiivset hinnangut perekonna majanduslikule olukorrale. Kokkuvõtlikult võib öelda, et noored hindavad oma pere majanduslikku olukorda väga kõrgelt. Kolmandik vastanutest tunneb, et neil ei ole kunagi rahapuudust. Teine kolmandik leiab, et suuremate kulutuste jaoks on vaja mõnikord

pingutada, kuid üldiselt saadakse lähedasti hakkama.

	% vastanutest
Vastus puudub	20%
Ma ei tunne, et meil kunagi oleks rahapuudust	31%
Mõneks suuremaks kulutuseks tuleb vahetevahel pingutada, kuid üldiselt saame lähedasti hakkama	33%
Raha kulutamisel peab hoolega kaaluma, milleks raha jätkub ja milleks mitte	12%
Raha kulutamisel peab piirduma kõige vajalikumaga, et ots otsaga kokku saada	3%
Raha ei jätku ka kõige vajalikumaks, tuleb kõigest loobuda	2%

Tabel 11: Hinnang perekonna majanduslikule seisukorrale

Noori, kes hindab oma perekonna majanduslikku olukorda kriitilisemalt (raha kulutamisel peab hoolikalt kaaluma iga otsust / raha kulutamisel peab piirduma kõige vajalikumaga), on vastavalt 12% ja 3%. Kõige kriitilisemaks (raha ei jätku ka kõige vajalikumaks) hindas oma perekonna majanduslikku seisukohta 2% vastanutest.